

Fytoremediace I.

Petr Soudek

Laboratoř rostlinných biotechnologií
Společná laboratoř ÚEB AV ČR, v.v.i. A VÚRV, v.v.i.
Akademie věd České Republiky

ZDROJE KONTAMINACE

ZDROJE KONTAMINACE

Těžké kovy

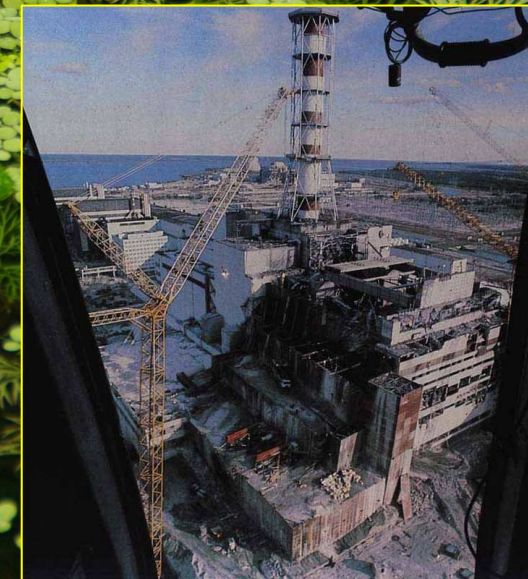

ZDROJE KONTAMINACE

Radionuklidy

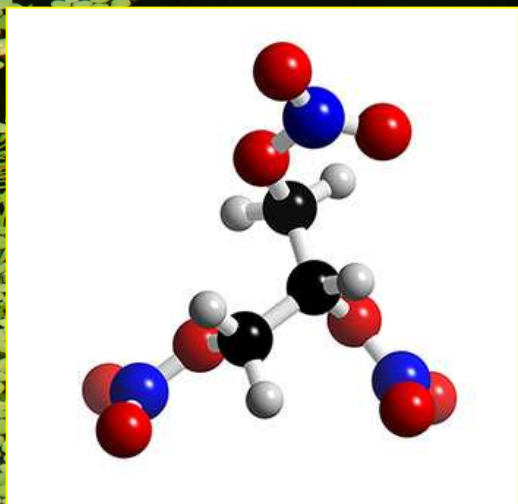
Petr Soudek - Fytoremediace I.

ZDROJE KONTAMINACE

Explosiva (TNT, NG aj.)

ZDROJE KONTAMINACE

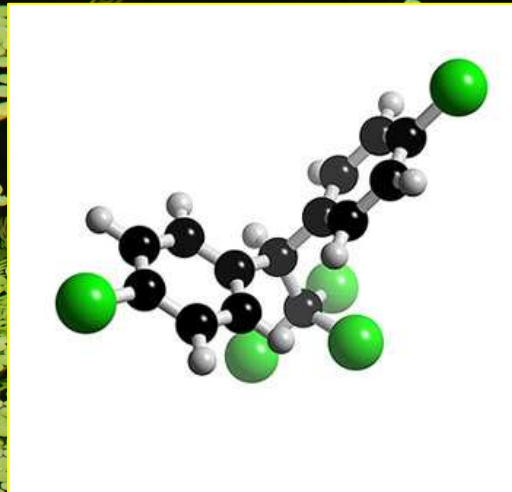
Barviva a jejich prekurzory (antrachinonsulfonové kyseliny, aj.)

ZDROJE KONTAMINACE

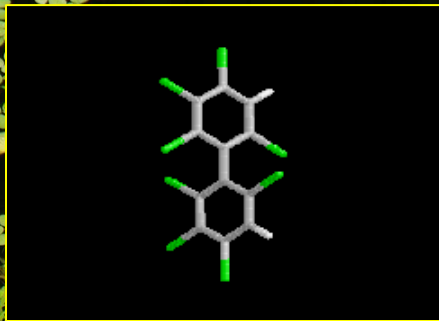
Pesticidy

ZDROJE KONTAMINACE

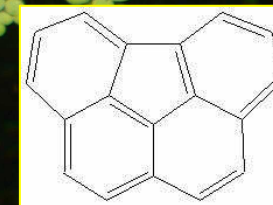
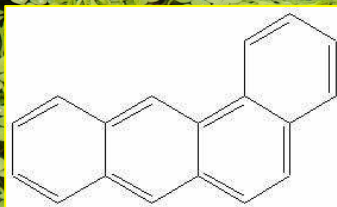
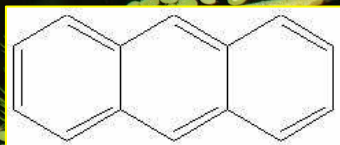
PCB

ZDROJE KONTAMINACE

PAH

ZDROJE KONTAMINACE

„Nové“ kontaminanty (léčiva, parfémy, detergenty, retardanty hoření, aj.)

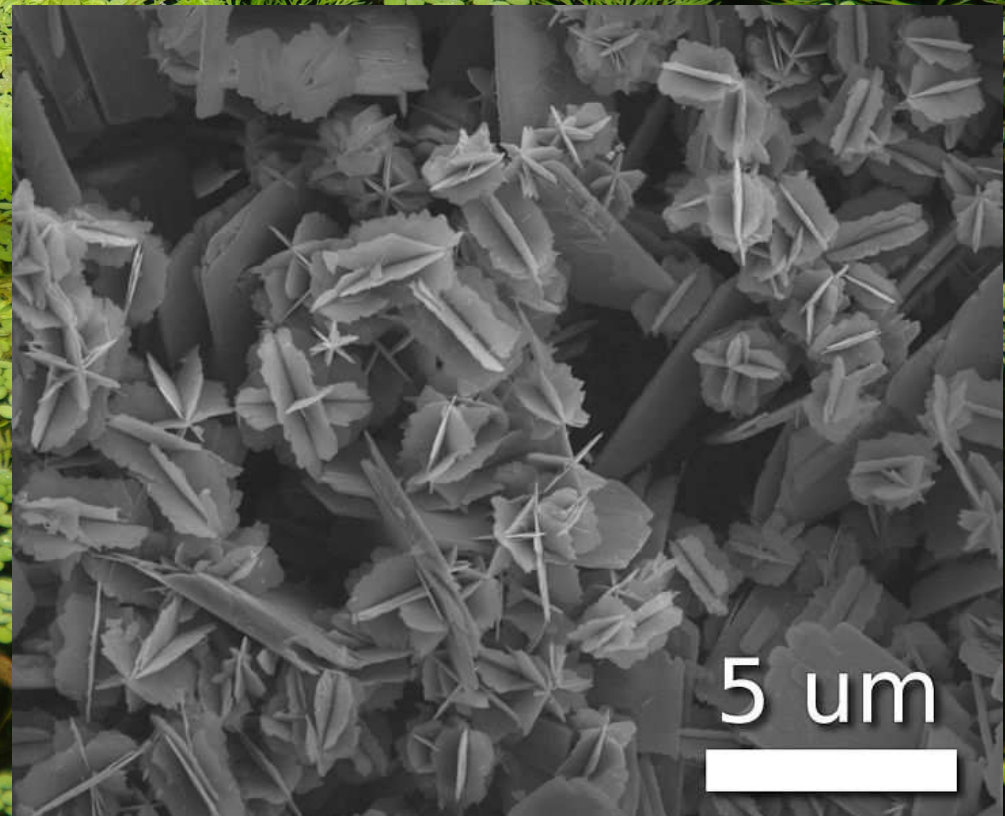
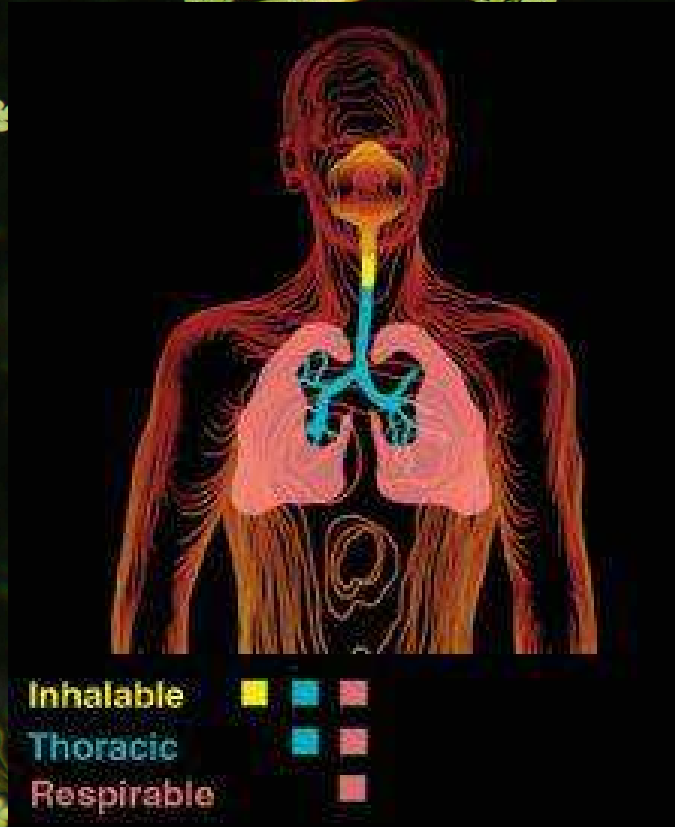

ZDROJE KONTAMINACE

Prachové částice a nanočástice

Petr Soudek - Fytoremediace I.

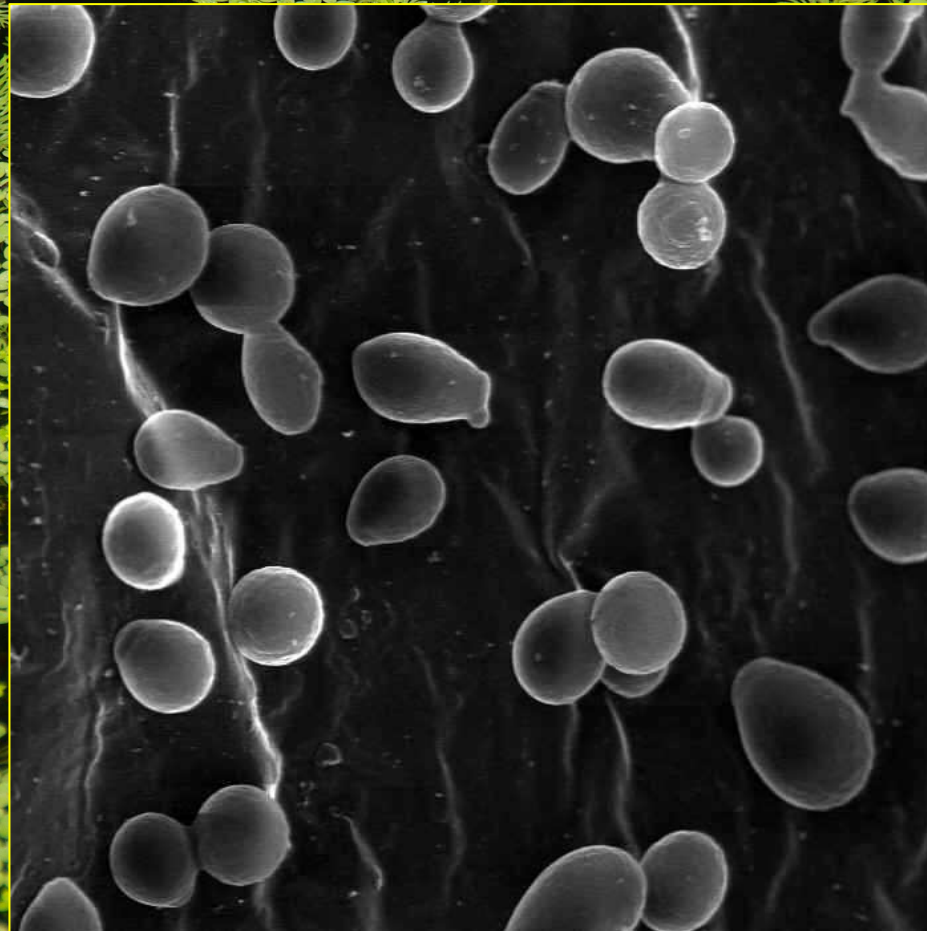

TYPY REMEDIACÍ **(BIOREMEDIACÍ)**

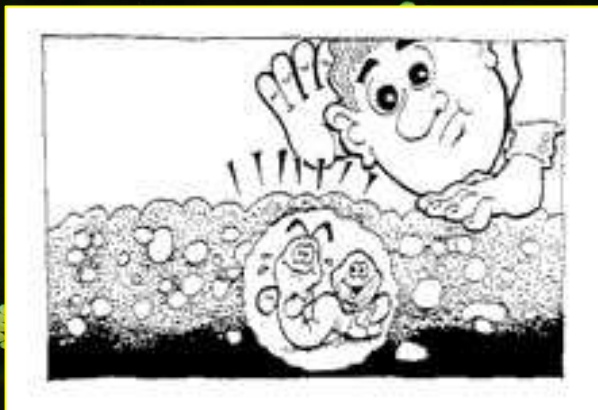
BIOREMEDIACE

Bioremediace je použití biologického čištění, především mikrobů, k odstranění nebezpečných kontaminantů v půdě a v povrchových a podpovrchových vodách. Tyto mikroorganismy mohou být použity k transformaci kontaminantů na jejich méně škodlivé formy.

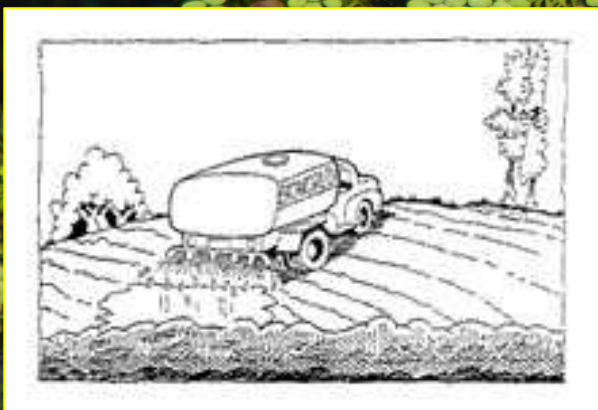
BIOREMEDIACE

Půda obsahuje mnoho druhů drobných tvorů zvaných mikroby.

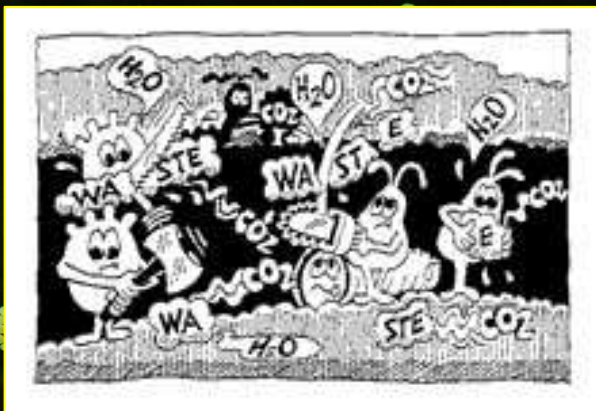
Když nebezpečné odpady kontaminují půdu, stávající mikrobi bojují o přežití. Kmeny známé svou schopností degradovat odpad můžou, ale nemusí být přítomny. Kromě toho také mikroby postrádají potřebné živiny pro množení a prosperitu.

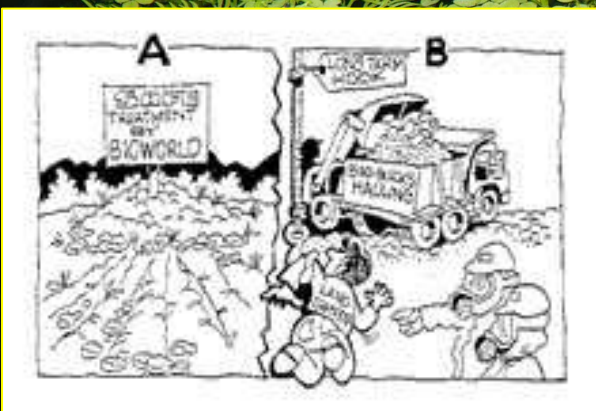
Použití bioremediační technologie umožňuje snadno aplikovat vhodné kmeny vybraných mikrobů a rozpustné formy potřebných živin pro danou konkrétní situaci.

BIOREMEDIACE

Miliardy zdravých mikrobů se neustále snaží přeměnit nebezpečný odpad na neškodné meziprodukty.

A - Bioremediace poskytuje efektivní a k životnímu prostředí šetrné on site řešení na odstranění mnoha nebezpečných odpadů.
B - Dlouhodobá odpovědnost za dopravu na skládku a za likvidaci odpadu je zcela eliminována.

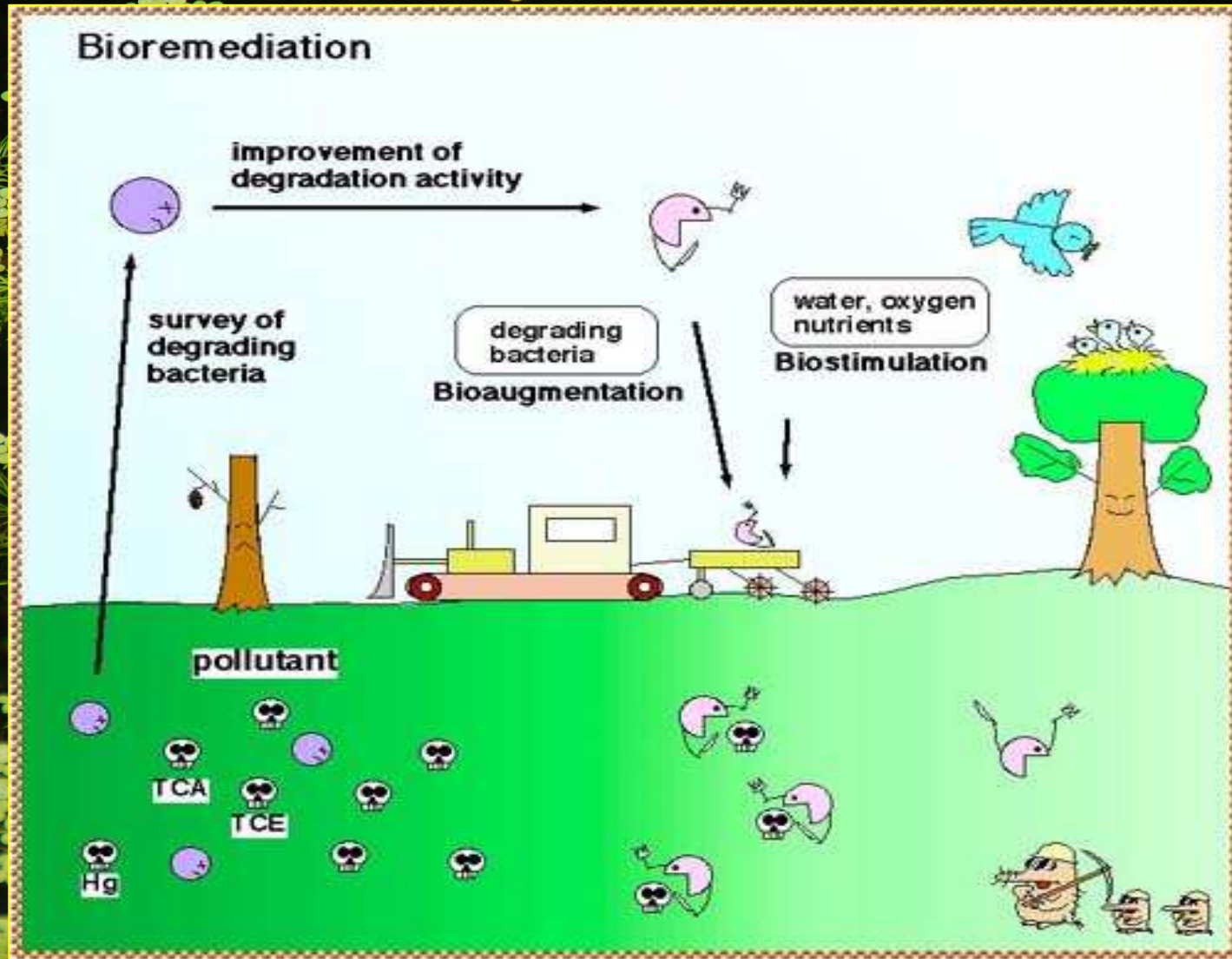

Výsledkem je úspěšné a nákladově-efektivní čištění kontaminované plochy, které je v souladu s ekologickými předpisy.

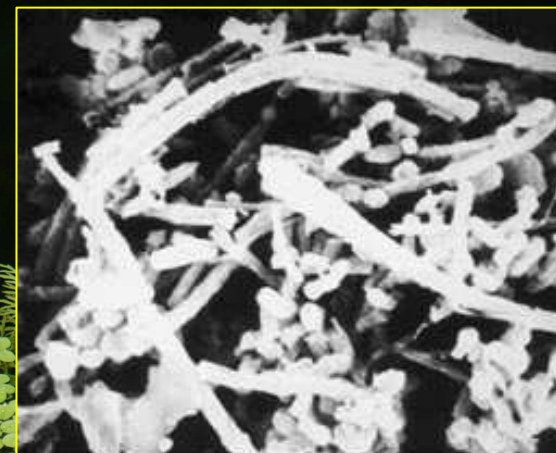
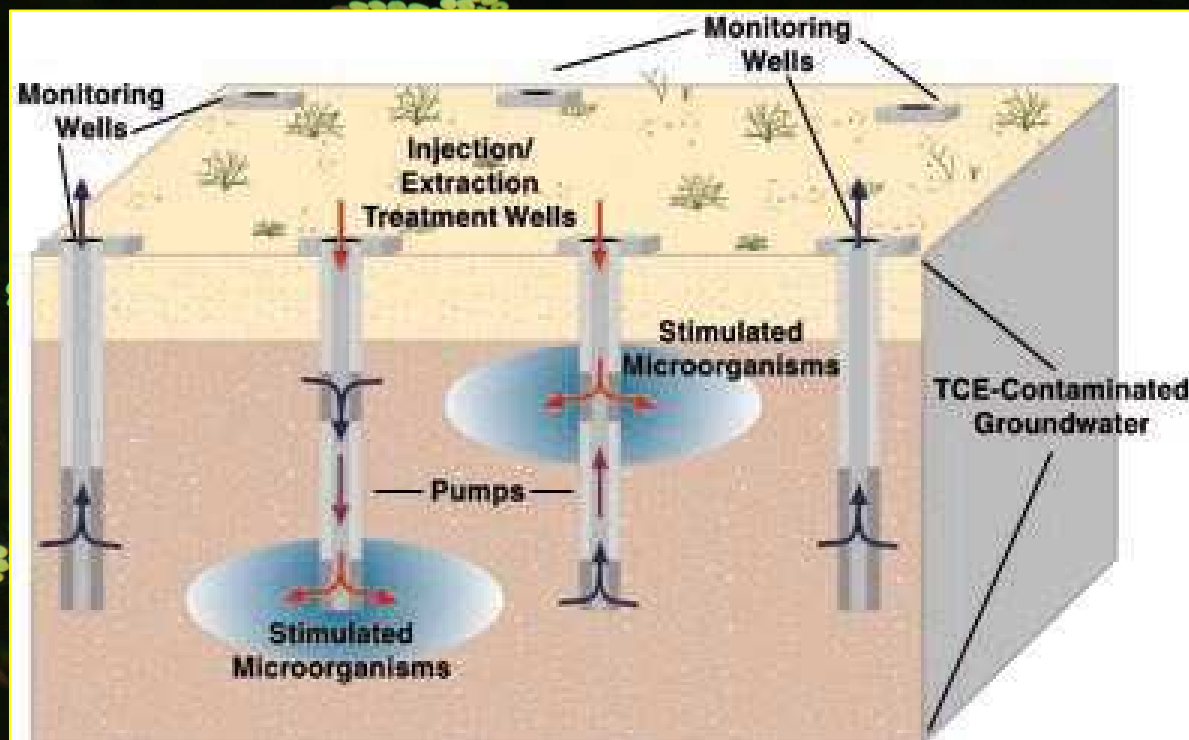
BIOREMEDIACE

BIOREMEDIACE

Petr Soudek - Fytoremediace I.

Microorganisms like these are responsible for cometabolic biodegradation

Kometabolická biodegradace TCE v půdě „in situ“

- směs peroxidu vodíku a malé množství toluenu injektována do vrtu
- uvnitř promíchání s vodou pumpovanou z okolní podzemní vody
- peroxid uvolňuje O_2 který „energizuje“ přirozené půdní bakterie, které používají toluen jako substrát
- dochází k vysoké produkci enzymů odbourávajících trichlorethan

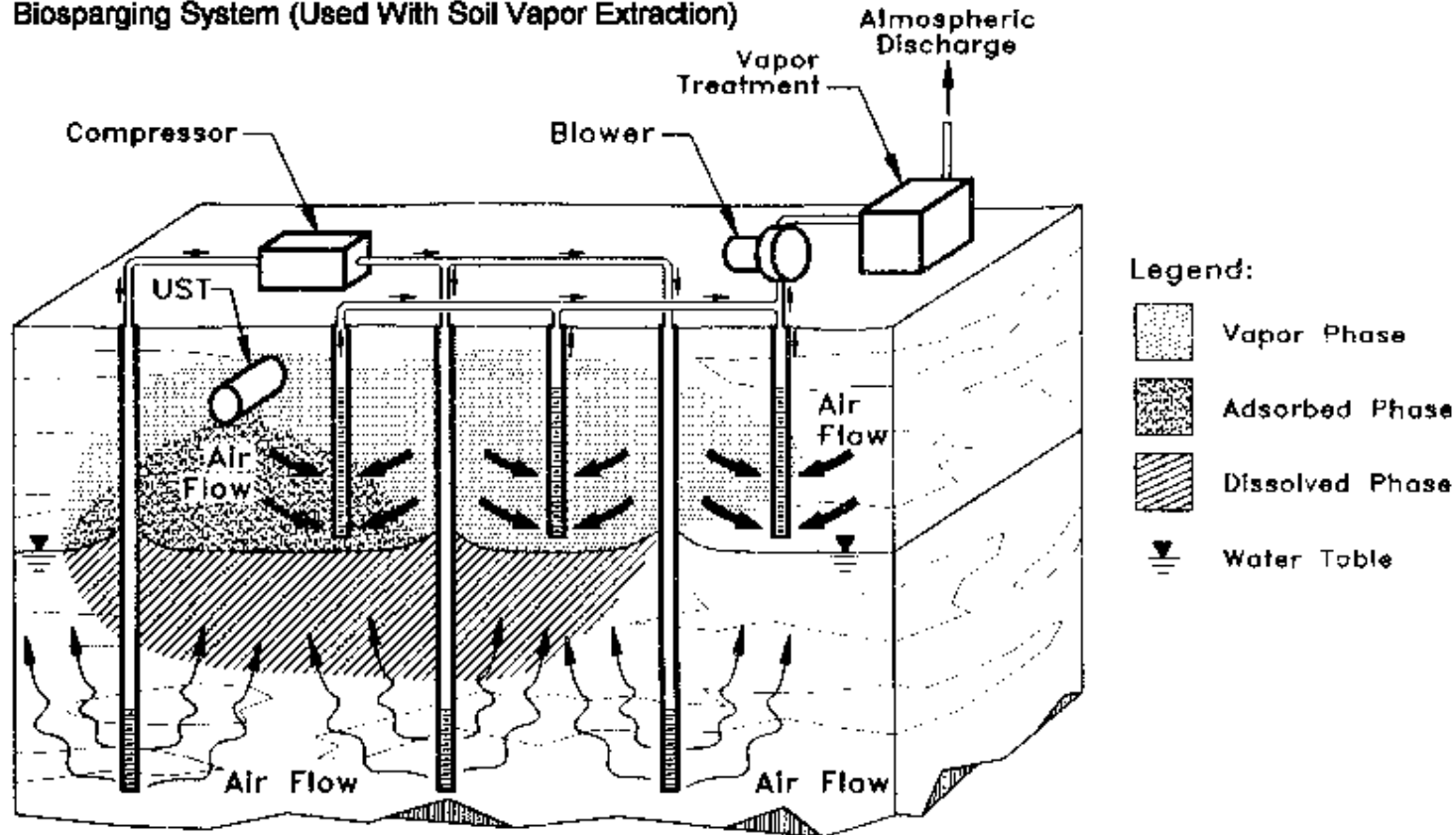

BIOREMEDIACE

Biosparging

- efektivní *in situ* technologie s minimálním dopadem na ŽP
- injekce vzduchu vrty pod úroveň hladiny podzemní vody
- podpora růstu aerobů odbourávajících rozpuštěné kontaminující látky

Biosparging System (Used With Soil Vapor Extraction)

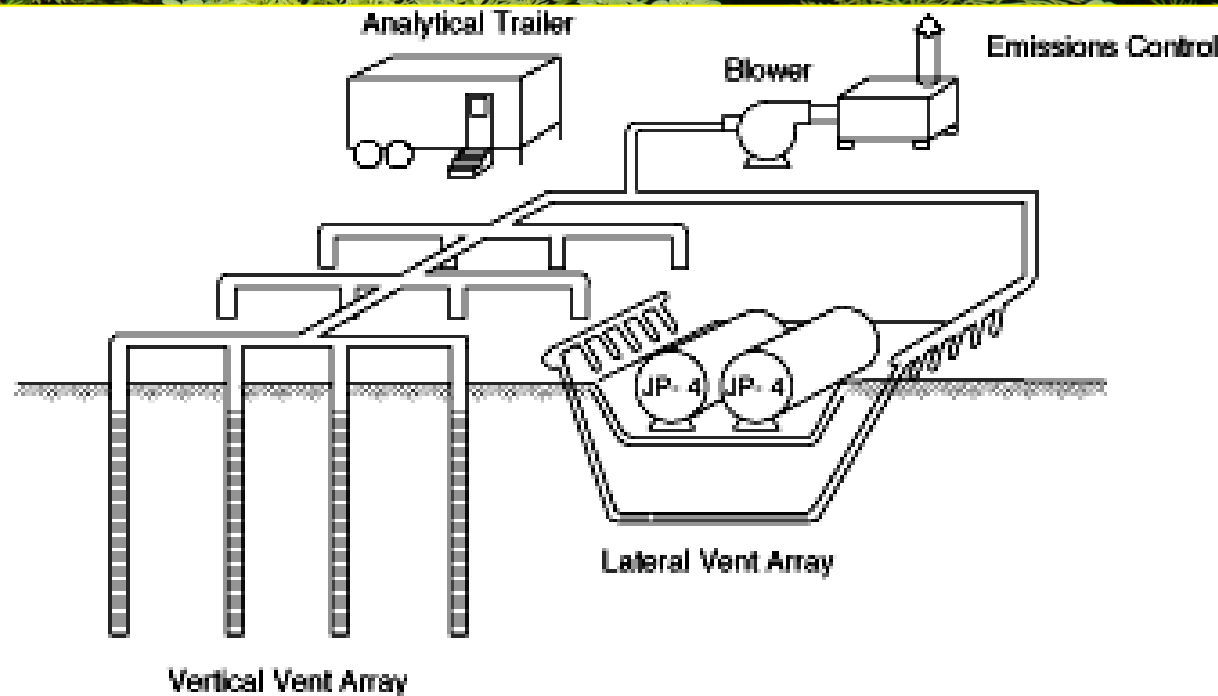

BIOREMEDIACE

Bioventing

- in situ biodegradace poskytnutím vzduchu pro aerobní mikroby
- dochází i k částečnému odbourání těkavých látek při průchodem vzduchu horninou

ZOOREMEDIACE

Perlotvorka

Píži

Sumky

Mechovky

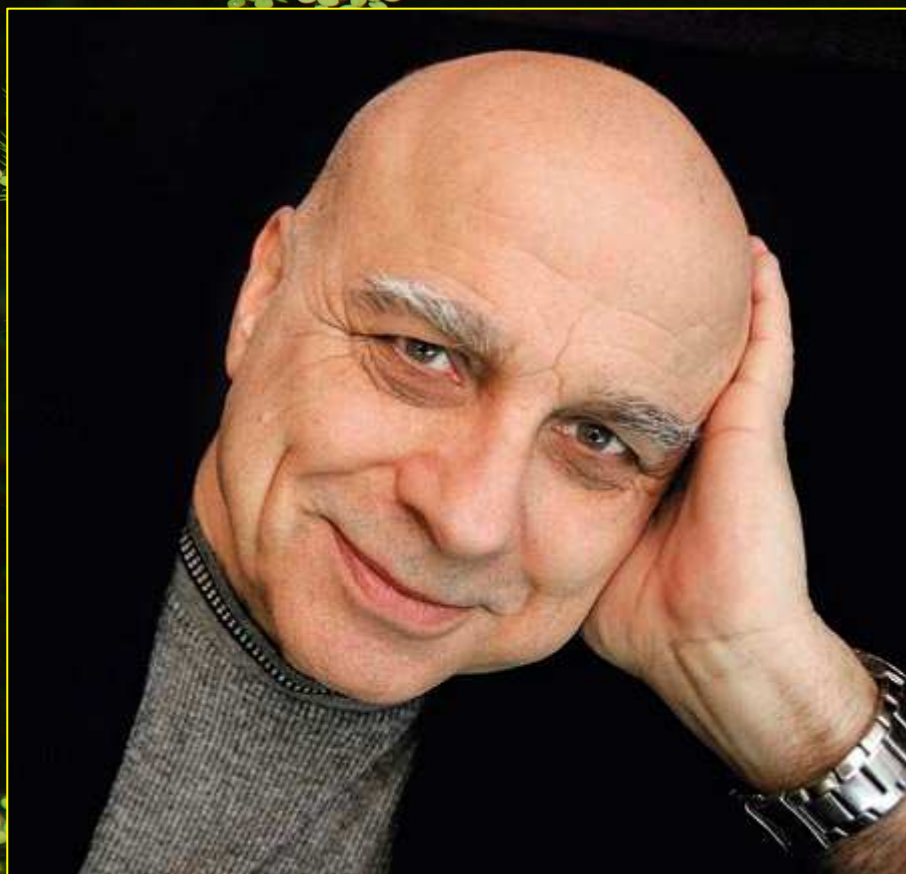
Houby

ZOOREMEDIACE

Petr Soudek - Fytoremediace I.

Zobali vrabci zobali,
igelitové obaly,
nechali je tam rolníci,
měli v nich sváču vonící.

Zobali vrabci zobali,
igelitové obaly,
ubozí ptáci kynuli,
někteří málem zhyňuli.

Stalo se mi včera ráno,
šel jsem od milé právě,
vrabec bledý jako stěna
vrávoral proti mě v trávě.

Sotva se držel na nohou,
břicho měl nafouklé naříkal,
za chlupy jsem ho uchopil,
ke zvěrolékaři utíkal.

Doktor ho proklepal změřil tlak,
vypumpoval z něj igelit,
než půjde vrabčák na vojnu,
bude už vrabčák dávno fit.

Zobali vrabci zobali,
igelitové obaly,
nechali je tam rolníci,
měli v nich sváču vonící.

Zobali vrabci zobali,
igelitové obaly,
ubozí ptáci kynuli,
někteří málem zhyňuli.

ZOOREMEDIACE

Pokud je dekontaminace životního prostředí nebo zpracování odpadů provedeno prostřednictvím aktivit zvířat, je proces známý jako **Zooremediace**.

Zooextrakce: Sběr a zpracování kontaminanty obsahující živočišné biomasy. Pozornost je upřena na živočišné druhy známé akumulací významných polutantů.

Zoostabilizace: Využití zvířat k inhibici migrace kontaminantů. Jedná se o údržbu či doplnění volně žijící populace zvířat bez „sklzně“ živočišné biomasy.

Zootransformace nebo zoodegradace: Využití zvířat k degradaci organických polutantů na méně toxické sloučeniny. Jedná se o údržbu či doplnění volně žijící populace zvířat bez „sklzně“ živočišné biomasy.

Zvířecí hyperakumulátory: Ty druhy zvířat, schopné akumulovat $>100 \text{ mg kg}^{-1}$ Cd, Cr, Co nebo Pb; nebo $>1000 \text{ mg kg}^{-1}$ Ni, Cu, Se, As nebo Al; nebo $>10\,000 \text{ mg kg}^{-1}$ Zn nebo Mn. Tato oblast bude z etických důvodů pravděpodobně omezena pouze na bezobratlé.

ZOOREMEDIACE

- Náklady na ekologické sanační programy často příliš vysoké.
- Rozvoj ziskových sanačních programů by zvýšil jejich použití.
- Několik specializovaných zvířat bylo identifikováno.
- Mohou sloužit pro sanaci a zároveň produkovat cenný hospodářský produkt.

Perlorodky

- Snadno skladovatelné
- Nepotravinářské použití
- Vysoká tržní hodnota (pokrytí nákladů na sanaci)
- Perlorodky jsou účinné odstraňovače živiny.
- Potřeba určit účinky kovů a organických kontaminantů na kvalitu perel

Houby

- Mnoho metabolitů z hub celosvětově poptáváno (vysoká cena)
- Mycí houba (některé taxony) nabízí alternativní ekonomickou návratnost při sanaci znečištění živinami a mikroorganismy (použití chemicky exponované materiálu mycí houba je nepravděpodobné, že bude přijat na trhu).
- Nutnost prokázat, zda existuje vliv expozice polutanty na ekonomicky zajímavé metabolity
- Houby úspěšně nasazeny jako zooremediátory mikrobiální kontaminace

ZOOREMEDIACE

Jedlí mlži

- Zooremediátoři nutričního znečištění.
- Produkty k spotřebě buď na čistit od kontaminantů před prodejem nebo kultivovat organismy v ústí řek, které nejsou ovlivněny jinými kontaminanty jako jsou mikroorganismy nebo kovy.
- Kultivace měkkýšů v ústích řek, které trpí eutrofizací, je ekonomicky výhodný způsob stabilizace a/nebo redukce živin.

Plži, Mehovky, Sumky

- V současnosti zvýšený zájem na farmaceutickém výzkumu nových sekundárních metabolitů z plžů.
- Někteří měkkýšů mohou mít vlastnosti umožňující současné využití pro bioremediaci (schopnost akumulovat nebo degradovat kontaminanty).

ZOOREMEDIACE

ETICKÝ PROBLÉM

- Je pravděpodobné, že využití zvířat pro bioremediaci bude představovat velký etický problém z hlediska veřejného mínění a schvalovacích orgánů, na rozdíl od použití rostlin nebo mikroorganismů.
- V mnoha právních systémech, termín zvířata odkazuje na 'všechny žijící obratlovce mimo člověka.'
- Je možné, že využití bezobratlých živočichů, například mechovek, hub a měkkýšů, splňuje etické standardy a se setká s malým odporem.
- Nelze vyloučit ani použití některých druhů obratlovců, jako jsou např. ryby, pokud lze prokázat, že etika zooremediace je v souladu se současnou nejlepší praxí chovu zvířat.

FYKOREMEDIACE

Fykoremediace může být definována jako užití makroskopických nebo mikroskopických řas pro odstranění nebo biotransformaci polutantů, včetně živin a xenobiotik z odpadních vod a CO_2 z atmosféry.

Petr Soudek - Fytoremediace I.

Mikroskopické řasy jsou vhodnější organismy pro remediace než ostatní, protože jimi může být zpracováno široké spektrum toxického a jiného odpadu a nejsou patogenní. Při použití řas pro remediace nehrozí nebezpečí náhodného uvolnění do atmosféry způsobujícího zdravotní a environmentální problémy. Řasy využívají odpad jako nutriční zdroj a enzymaticky degradují polutanty.

FYKOREMEDIACE

Fykoremediace zahrnují různé aplikace:

- odstraňování živin z komunálních odpadních vod a z průmyslových odpadních vod bohatých na organickou hmotu
- odstranění xenobiotik a živin pomocí biosorbentů na bázi řas
- zpracování kyselých a kovy kontaminovaných odpadních vod
- sekvestrace CO₂
- transformace a degradace xenobiotik
- detekce toxických látek pomocí biosenzorů na bázi řas

FYKOREMEDIACE

Využití řas pro snižování emisí CO_2 je pojmenován jako **Fykomitigation**. Technologický proces v sobě zahrnuje fotosyntézu umožňující růst řas, zachytávání CO_2 a produkci vysoce energetické biomasy. Tento proces může sloužit jako flexibilní platforma pro dodatečné vybavení tepelných elektráren a dalších antropogenních zdrojů emisí oxidu uhličitého. Pomocí komerčně dostupné technologie můžou být řasy ekonomicky přeměněny kapalná paliva, jako je bionafta a bioetanol, atd.

FYKOREMEDIACE

Výhody fykoremediace:

1. Fykoremediace je nákladově-efektivní, ekologicky šetrný a bezpečný proces.
2. Použité mikroskopické řasy jsou ne-patogenní, fotosyntetizující organismy a neprodukují žádné toxické látky.
3. Fykoremediace účinně snižuje zatížení živinami, čímž se snižuje TDS.
4. Fykoremediace do značné míry snižuje tvorbu kalů.
5. Fykoremediace zvyšuje hladinu rozpuštěného kyslíku díky fotosyntetické aktivitě.
6. Fykoremediace udržuje neustále pod kontrolou bakteriální populace.
7. Růst řas v odpadních vodách také odstraňuje CO_2 ze vzduchu, a tím přispívá ke snížení skleníkových plynů.
8. Biomasa řas má vysokou nutriční hodnotu a může být vhodná jako živé krmivo pro vodní kultury.
9. Biomasa řas by mohl být také používán jako bio-hnojivo.
10. Produktem konvenční chemické úpravy odpadních vod je zakoncentrovaný toxický odpad ve formě kalu, který vyžaduje skládky. Naproti tomu fykoremediace detoxikuje a odstraní toxický odpad zcela.
11. Minimální zápach ve srovnání s konvenčními metodami zpracování.
12. Jednoduchá obsluha a údržba
13. Stavební a provozní náklady jsou obvykle méně než polovina nákladů na mechanické čistírny (např. aktivovaný kal, sekvenční dávkové reaktory)
14. Trvale udržitelné řešení zpracování s významným potenciálem pro energetické využití a produkci živin.

MYKOREMEDIACE

Mykoremediace (mykes, “houby” a remedium, “léčba”) je technika využívající vegetativní část hub k odstranění kontaminantů ze substrátu – obvykle půdy.

MYKOREMEDIACE

Tři druhy hub, saprofytické, parazitní a mykorhizní, se liší v použití pro různé typy bioremediačních procesů:

- Saprofytické houby využívají enzymů a rozkládají biologický materiál
- Parazitické houby jsou schopné ničit bakterie a jiné patogeny
- Mycorrhizní houby se účastní odstraňování látek z biosféry

Mykoremediační proces začíná sběrem vyšších hub v oblasti zájmu. Tento proces zahrnuje výběr, kultivaci, testování toxicity, stabilizace vlastností, testování v mesokosmech, pilotní experimenty v reálných podmínkách.

MYKOREMEDIACE

Potenciální aplikace mykoremediačních technologií zahrnují :

- Redukci zemědělského odpadu
- Vytváření nárazníkových zón
- Plošné snížení zdrojů znečištění v povodích
- Sanaci kontaminovaných sedimentů
- Redukci materiálu odváženého na skládky odpadu
- Dekontaminaci
- Minimalizaci kontaminantů ze splachů ze silnic

FYTOREMEDIACE

Fytoremediace je využití zelených rostlin pro in situ snížení rizika a/nebo pro odstranění kontaminantů z kontaminované půdy, vody, sedimentů a vzduchu.

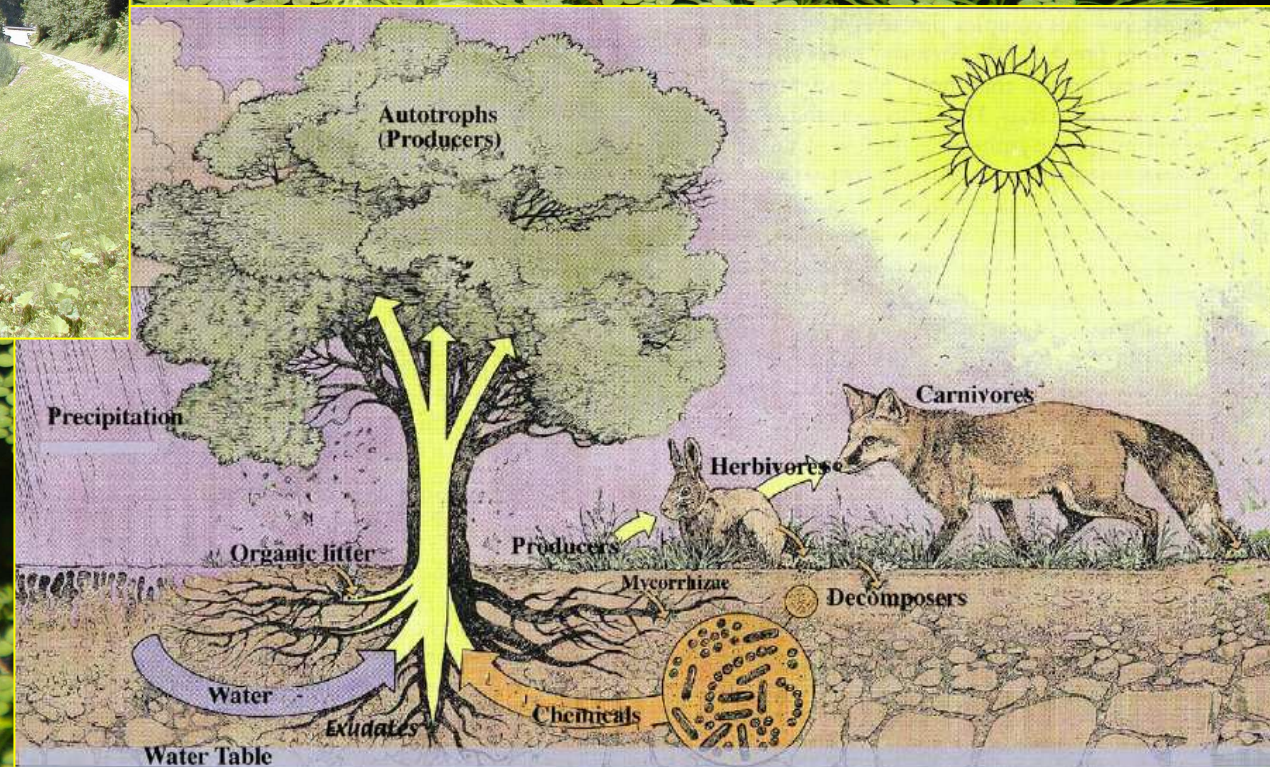

EKOREMEDIACE

Eko-remediace představuje udržitelné využití přírodního a vytváření umělého ekosystému pro obnovení a ochranu životního prostředí.

Petr Soudek - Fytoremediace I.

EKOREMEDIACE

ZAHRNUJE:

- Umělé mokřady
- Polopřirozeně osázené mokřady
- Pruhy vegetace
- Nárazníkovou zóna
- Revitalizaci vodotečí, jílovitých jímek, kanálů
- Založení lesa na skládkách ...

HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY:

- Efektivní v čištění
- Jednoduchý koncept, levný a jednoduché uvést do provozu
- Není potřeba žádná mechanická ani elektrická síla
- Je jednoduché provozovat s nízkými provozními náklady
- Vysoká pufrční kapacita
- Zadržování vody
- Jsou postavena jako součást místního prostředí-vytváření biotopů
- Biodiverzita

PŘÍKLADY EKOREMEDIACE

REVITALIZACE ODVOĎŇOVACÍHO KANÁLU

Petr Soudek - Fytoremediace I.

EKOREMEDIACE

REVITALIZACE STŘECH V CHICAGU

Petr Soudek - Fytoremediace I.

